

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiae Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum hac concedenda sit, hic Deus est hic Deus, si pronomen à parte
subiecti Filium demonstret, & à parte prædicati Patrem. artic. 4. disput. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

Solutio.

non communicat Filio: ergo aliquam realitatem non communicat Filio. Neganda est minor, quia illam, quae distinguitur, communicat Filio, sed non quoad id secundum quod realiter distinguitur à Filio, sed quatenus illa realitas, quae est paternitas realiter distincta à Filio, est essentia, quam Pater Filio communicat. Quo loco adverte, quia hoc vocabulum, realitas Patris, non significat praecise esse relatiuum, aut esse absolutum, sed realitatem Patris, quae est vna numero, & habet verumque esse: paternitas verò significat illam quoad esse relatiuum praecise hanc esse falsam, Pater communicat paternitatem Filio, quia sensus est, communicat Filio realitatem illam quoad esse paternitatis, quod est falsum: Hanc tamen esse veram, Pater communicat Filio omnem realitatem quam habet. Atque etiam hanc, Pater communicat Filio realitatem, quae est paternitas, licet non quatenus rationem habet paternitatis.

Illud etiam hoc loco adverte, has esse falsas, Pater communicat Filio omnem modum realem quem habet, Pater communicat Filio omnem rationem realem quam habet, sumpta ratione reali pro conceptu obiectiuo reali. Et enim modi reales, rationesque reales eo modo sumptae, sunt multae in Deo: ut alius modus, aliaque ratio realis est essentia, alia paternitas, alia spiratio actiua, aliaque & alia sunt diuersa attributa, Patereque modum realem, rationemque paternitatis non communicat Filio. Si ergo vocabulum, omne, distribuat pro modis, rationibusque reals quae sunt in Deo, tunc non omne reale, quod Pater habet, communicat Filio. Atque hoc modo loquimur frequenter, loquiturque Concilium Florentinum illis verbis citatis. Quare licet in rigore verum sit, Patrem communicare Filio omnem realitatem quam habet, quia vnicam habet, eamque illi communicat, licet non quoad omnem modum ac rationem realem illius, numquam sine distinctione est concedendum, Patrem communicare Filio omnem realitatem quam habet.

ARTICVLVS IV.

Virum nomina essentialia concreta possint supponere pro persona.

Quod in hoc loco dici poterant, consulto dicta sunt quaestiones 3 & 6. articulo quarto: quare solum dubia quaedam examinabimus.

DISPUTATIO I.

Virum haec sit concedenda, hic Deus est hic Deus, si pronomina a parte subiecti demonstrent Filium, & a parte praedicati Patrem.

Primum dubium sit, quod titulus proponit Bartholomaeus Torres hoc loco duas contrarias sententias refert, variisque argumenta in vtramque partem, tam difficillemque reputat hanc quaestionem, ut definire non audeat, an praedicta propositio simpliciter ac absolute sit concedenda: an verò sit neganda. Veretur enim si eam concedat, nequis clamet eum fauere errori Sabellij pluralitatem personarum negantis. Si verò eam neget, fauere errori Idololatrarum pluralitatem Deorum asserentium. Quare eo vitur consilio, ut eam distinguat, ac dicat: Si sit sensus, Filius, qui est

A Deus, est Pater, qui est Deus, esse haereticam. Si verò sit sensus, Filius & Pater sunt idem omnino Deus, esse veram & orthodoxam.

Nos autem putamus dicendum esse. Si nomen, hic Deus, tam a parte subiecti quam a parte praedicati, significet individuum naturae diuinae commune tribus personis, ut in rigore ac simpliciter significat, propositionem esse verissimam, ac identicam. Negamusque a parte subiecti ostendi posse solum Filium, & a parte praedicati solum Patrem. Neque enim nomen illud significat Patrem, quia Patrem, aut Filium, quia Filium, cum sit nomen absolutum & non relatiuum, sed hunc numero Deum communem tribus personis, illumque ostendit. Quamuis autem supponat pro tribus personis, quia tamen vna suppositione pro illis supponit indistincte, ut q. 3. art. 4. ostendimus, nullam in particulari personam ostendit, sed omnes indistincte, ostendendo immediate individuum illius commune, quod solum significat, & ratione illius quodammodo supposita, pro quibus mediate supponit, propter modum significandi naturam diuinam in concreto. Itaque vocabulum, hic Deus, nec significat, nec designat, quoad illud pronomine, hic, proprietatem personalem, eo modo quo in creatis & naturalibus, quando dicimus, hic homo, aut hic equus, pronomine, hic, significat ac designat proprietatem personalem, aut suppositi, eaque ratione nomina illa, hic homo, aut hic equus, ostendunt personam, aut suppositum. Ratio verò diuersitatis est, quia pronomine, hic, designat ac significat principium indiuiduans: in rebus autem creatis & naturalibus, natura substantialis in concreto indiuiduatur per proprietatem personalem, aut suppositi, vel certe talis proprietates in principio indiuiduante suppositum includitur, eaque ratione pronomine demonstratiuum eam significat, ac ostendit. Quò fit, ut quando dicimus hic homo, aut hic equus, semper personam, aut suppositum significemus, ac immediate ostendamus. At verò natura diuina, tam in concreto, quam in abstracto, se ipsa est haec, ac indiuidua, proprietatesque personales sunt extra rationem ipsius, quatenus est haec: eaque ratione nomen, hic Deus, quod eam in concreto significat, nec significat, nec ostendit proprietates personales, aut supposita, sed solum naturam singularem illis communem, tamen si simul supponat mediate pro omnibus suis suppositis distincte.

Quo loco adverte, quando dicimus, hic Deus generat, nos non ostendere personam Patris, sed hunc Deum communem tribus suppositis, & cum illo omnes tres personas indistincte: verificari verò praedicatum de subiecto ratione solius personae Patris, pro qua nomene positum a parte subiecti mediate ac indistincte supponit. Longè itaque diuersa sunt, ostendi a parte subiecti solum personam Patris, & praedicatum verificari de subiecto ratione solius personae Patris. In proposita namque re, hoc secundum est verum: primum verò falsum.

Quòd si quis dicat, cum nomina pro hominum arbitrio significant, sumo propositionem illam, ita ut pronomine, hic, a parte subiecti designet ac demonstret proprietatem Filij, & a parte praedicati proprietatem Patris, idemque sit dicere a parte subiecti, hic Deus, ac dicere, Deus Filius, & a parte praedicati idem sit dicere, hic Deus, ac dicere, Deus Pater. Deinde verò petat, sitne nunc propositio vera, an falsa? Respondeo, tunc esse falsam, sed nomen, hic Deus, sumi aequiuocè, a parteque subiecti significare idem, quòd significat vocabulum, Filius, & a parte praedicati significare idem, quòd significat vocabu

Autori sententia.

Opinia Torres.

vocabulum, Pater. Quare sicut hæc est falsa, *hic homo est hic homo*, à parte subiecti demonstrando Platonem, & à parte prædicati demonstrando Platonem, æquiuocèque ut vocat à casu, sumitur, *hic homo*, à parte subiecti, & à parte prædicati: ita illa alia esset falsa, æquiuocèque à casu sumeretur, *hic Deus*, à parte subiecti & à parte prædicati. Atque in longè diuersis significationibus ab ea, quam vocabulum, *hic Deus*, re ipsa habet.

Varia propositiones expenduntur.

De hac verò alia propositione, *Deus genitus est Deus generans*, dicendum est, esse simpliciter falsam, quia in significando æquipollet huic, *Filius est Pater*: nomen enim genitus additum vocabulo, *Deus*, restringit ad personam Filij: & nomen, generans, restringit similiter ad personam Patris. In hoc tamen sensu esset vera ea propositio, *Deus, cui conuenit, ut sit genitus, est Deus, cui conuenit, ut sit generans*: quia vni numero *Deo* ratione diuersorum suppositorum conuenit, ut sit genitus, & ut sit generans, & ille est idem sibi ipsi. Propositio tamen in rigore, & iuxta communem usum loquentium, non efficit hunc sensum, sed primum.

Quod dictum est de propositione primo loco proposita, dicendum est de his alijs: *Hoc principium Spiritus sancti, est hoc principium Spiritus sancti*: *hic spirator est hic spirator*: primo nomine in utraque à parte subiecti demonstrante Filium, & secundo à parte prædicati demonstrante Patrem. Item de hac, *hic homo est hic homo* (ex hypothesi quòd tres personæ diuinæ assumpsissent eandem numero humanitatem) si à parte subiecti demonstratur Filius, & à parte prædicati Pater. Negandum enim est, à parte subiecti ostendi posse solum Filium, & à parte prædicati solum Patrem, idque propter rationem redditam, nempe quia pronomina illa demonstratina non demonstrant personas contentas sub illis indiuiduis multis personis communibus, sed indiuidua ipsa communia, & indistincte personas omnes, quatenus in illis indiuiduis sunt vnum quid. Quia ergo argumenta, quæ Bartholomæus Torres, ut probet prædictas propositiones esse falsas refert, supponunt à parte subiecti ostendi solum Filium, & à parte prædicati solum Patrem, imò tota, quam texi disputatio id supponit, superuacaneum duxi ea referre ac solueri.

DISPUTATIO II.

Utrum de hoc Deo indiuiduo tribus personis communi verò dicatur generare, generari, spirare & spirari.

Quod ad hoc secundum dubium attinet, Caietanus artic. sequenti in responsione ad quintum affirmare videtur, Bartholomæus verò Torres eum reprehendit hoc loco.

Conclusio.

Sit tamen hæc conclusio. De indiuiduo illo tribus personis communi verè affirmantur illa omnia prædicata, non ratione sui, sed ratione personarum, pro quibus supponit, & à quibus emanat, aut ad quas terminantur actus illi notionales. Neque aliud videtur voluisse Caietanus. Prior pars probatur, quia quemadmodum quæ primò conueniunt aut insunt primis substantiis: verè affirmantur, ac insunt secundis ratione primarum, ut in prædicamento substantiæ autor est Aristoteles, verbi gratia, quia Socrates ambulat, verè dixeris, *homo ambulat*: ita actus notionales, qui primò conueniunt personis, ratione illarum verè affirmantur de hoc Deo. Posterior verò pars probatur, quia actus notionales

non proficiscuntur ab hoc Deo, quatenus hic Deus est, sed generari emanat à Patre, quatenus Pater est; & spirare à Patre & Filio: neque item terminantur tamquam ad rem productam ad hunc Deum, quatenus hic Deus est, sed generali terminatur ad Filium, & spirari ad Spiritum sanctum, ratione quarum personarum verè affirmantur de hoc Deo: si namque actus notionales emanarent ab hoc Deo, quatenus hic Deus est, aut terminarentur ad hunc Deum, quatenus hic Deus est, omnes personæ generarent, & spirarent, aut generarentur, ac spirarentur: quippe cum id omne, quod conuenit huic Deo, quatenus hic Deus est, conueniat omnibus personis, in quarum singulis intrinsecè ac essentialiter includitur. Accedit, quòd hic Deus, quatenus hic Deus, non habet à quo producatur: nec enim ab aliquo, quod distinguatur ab æterno Patre ut pater: à Patre verò produci nequit, & quia est idem realiter cum eo, & quia nostro more intelligendi eum præcedit, cum in diuinis essentialia sint priora notionalibus. Adde, quòd si hic Deus, quatenus hic Deus produceretur, daretur tertia productio in diuinis distincta à generatione & spiratione, per quam produceretur, quod non est dicendum.

Aduersus hæc oppositionem, *Deus generat Deum*, quæ non solum habetur ex illo symboli, *Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum*. Et ex illo Matth. 16. *Tu es Christus Filius Dei vivi*. sed etiam probari potest hac ratione, Pater generat Filium: & Pater est Deus: ergo Deus generat Filium: & rursus, Filius genitus est Deus: ergo Deus generat Deum. Aduersus, inquam, eam propositionem obiicit D. Thomas 4. loco: quia si Deus generat Deum, aut se Deum, aut alium Deum: non se Deum: quia nihil generat seipsum: neque alium Deum: quia vnus tantum est Deus: ergo Deus non generat Deum. Respondetque, neque sequi generare se Deum: eò quòd pronomen reciprocum, *se*, refertat oppositum quod generat: suppositum autem generans non generat se: neque item sequi generare alium Deum: eò quòd nomen adiectiuum, *alium*, cadat supra Deum, cum eoque constructur, eaque de causa denoter aliterent in natura diuina: Deus autem generans, & Deus genitus, non habet distinctas naturas diuinas. Ad hoc ergo ut hæc propositio, *Deus generat Deum*, vera sit, satis est, quòd Deus generans generet alium, puta Filium, qui est Deus: quare neganda est sequela seu maior in argumeto assumpta.

Quinto loco argumentatur D. Thomas, quia si Deus genuit Deum, aut genuit Deum, qui est Deus Pater, aut Deum, qui non est Deus Pater: si Deum, qui est Deus Pater: ergo Deus Pater est genitus: si Deum, qui non est Deus Pater: ergo datur Deus, qui non est Deus Pater, quod est falsum: cum sit vnus tantum Deus, qui est Deus Pater: ergo hæc est falsa, *Deus genuit Deum*. Ad hoc argumentum respondet Richardus in 1. dist. 4. q. 1. genuisse Deum, qui non est Deus Pater. Reddit verò rationem, quia, inquit, *relatiuum, qui non refert solum Deum quoad naturam, sed quoad suppositum pro quo supponitur, & ratione cuius propositio erat vera*. Unde sensus est, genuit Deum, qui Deus genitus, puta Filius, non est Deus Pater, quod est verum. Quando autem obiicitur: ergo datur Deus, qui non sit Deus Pater, neganda est consequentia: quia pronomen, *qui*, antea non referebat Deum absolute, sed Deum genitum: quare solum sequitur, ergo datur Deus genitus, qui non est Deus Pater, quod est verissimum, quæ solutio iure est probanda.

ARTICV